

Motion till riksdagen 2007/08:U1

av **Urban Ahlin m.fl. (s)**
med anledning av prop. 2007/08:7

Svenskt deltagande i Förenta nationernas och Afrikanska unionens gemensamma fredsfrämjande insats i Darfur

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det i kommande beslut om svenskt deltagande i internationella insatser inrättas en mekanism som tillgodoser behovet av att snabbt kunna realisera en undsättningsstyrka men utan att detta urholkar riksdagens beslutsrätt över svenska insatser utomlands.

Motivering

Vi socialdemokrater har länge känt och visat ett djupt engagemang för människorna i Darfur, Sudan. Vi har tydligt deklarerat att där skett ett folkmord och att FN har ett ansvar att reagera. Vi stöder Jan Eliassons och Salim Salims medlingsarbete på FN:s och AU:s uppdrag. Den socialdemokratiska regeringen inledde arbetet för att förbereda en svensk styrka som skulle kunna sändas i väg på FN:s uppdrag, den insats som regeringen nu har lagt en proposition om.

Hundratusentals människor har fallit offer för våldet i Darfur sedan 2003. Mer än två miljoner människor har tvingats fly från sina hem och hela byar är utplånade. Våld och våldtäkter mot kvinnor används systematiskt. Våld och strider drabbar civilbefolkningen men också hjälporganisationerna som är verksamma i området.

AMIS har verkat i Darfur sedan 2004 och har utvecklats från en övervakningsstyrka till fredsbevarande insats. Där ingår exempelvis poliser, däribland svenska. Den nya insatsen UNAMID, en gemensam styrka med delar från både FN och AU, har som huvudsyfte enligt resolution 1769 i FN:s säkerhets-

Fel! Okänt namn på

råd att understödja genomförandet av fredsavtalet i Darfur från maj 2006 och utfallet av de fortsatta fredsförhandlingarna under FN:s och AU:s gemensamma ledning och därmed bidra till att återskapa internationell fred och säkerhet i området. UNAMID, som består av både en civil och en militär del, ska också bland annat skydda civila och understödja det humanitära hjälparbetet. FN:s säkerhetsråd har beslutat om denna insats enligt kapitel 7 i FN-stadgan.

Det har varit en lång väg från de första diskussionerna om en internationell insats i Darfur till det nu aktuella läget där en sådan styrka inom kort kommer att sändas ut. Redan 2006 påbörjade den dåvarande socialdemokratiska regeringen förberedelserna för ett svenskt bidrag till en eventuell FN-insats, tillsammans med Norge. Insatsen har inte tidigare kunnat realiseras på grund av att Sudans regering länge motsatte sig internationell närvaro. Ännu i skrivande stund är det fortfarande oklart om Sudan kommer att ge icke-afrikanska länder rätt att ingå i UNAMID.

Vår fasta övertygelse är att omvärlden har ett ansvar att skydda människor när deras eget land inte förmår eller vill ta det ansvaret. Så är fallet i folkmordets Darfur och därför välkomnar vi socialdemokrater denna proposition. För att skapa en långsiktigt hållbar fredlig lösning är det dock inte enbart en militär insats som krävs. För oss socialdemokrater är det viktigt att Sverige bidrar på flera sätt, och viktiga insatser görs redan genom bistånd, humanitär verksamhet, enskilda organisationers arbete, deltagande i internationella organisationers verksamhet och stöd till fredsförhandlingarna.

I huvudsak bifaller vi socialdemokrater denna proposition, men vill i sammanhanget framhålla följande.

Propositionen anger en tidsram om 18 månader för insatsen. Själva insatsen är dock planerad att pågå i 12 månader, med preliminär start i april 2008. Tiden för uppstart, avveckling samt transport är alltså beräknad till sammanlagt sex månader, vilket ger en mycket stor tidsmarginal i förhållande till själva insatsen. Vi vill framhålla att det är den svenska riksdagen som har beslutsrätt över insatsers längd, och det är viktigt att detta inte urholkas.

Vidare föreslår propositionen att det svenska bidraget ska uppgå till cirka 160 personer. Utöver detta vill regeringen ha riksdagens godkännande för eventuell förstärkning och/eller evakuering, vilket ligger till grund för propositionens förslag om riksdagens medgivande för en styrka om högst 450 personer.

Till skillnad från ordningen i många andra länder där det är regeringen, inte parlamentet, som beslutar om internationella insatser, är det i Sverige riksdagen som fattar beslut om att sända väpnad trupp till utlandet. En marginal för förstärkning och/eller evakuering är nödvändig i internationella insatser då oförutsedda och farliga lägen aldrig kan uteslutas och en väpnad trupp kan behöva sättas in snabbt utan den fördröjning ett nytt riksdagsbeslut skulle kräva. Differensen mellan beräknad insats och eventuell förstärkning/evakuering är dock mycket stor i regeringens förslag, och i riksdagen har vi under de senaste åren sett en gradvis förskjutning där denna marginal blir större och större för varje insats som föreläggs riksdagen. Om denna marginal blir för stor riskerar den att i praktiken urholka riksdagens beslutsrätt. Mot den bak-

Fel! Okänt namn på

grunden vill vi socialdemokrater att det i kommande beslut om svenskt deltagande i internationella insatser inrättas en mekanism som tillgodoser behovet av att snabbt kunna realisera en undsättningsstyrka men utan att detta urholkar riksdagens beslutsrätt över svenska insatser utomlands.

FN:s resolution 1325 om krigets påverkan på kvinnor och barn samt kvinnors deltagande i arbetet för konfliktlösning och deras viktiga roll för att kunna bygga en hållbar fred, måste vara en viktig del av svenska internationella insatser. I konflikten i Darfur är det mycket viktigt eftersom kvinnor både är särskilt utsatta genom det fruktansvärda våld mot kvinnor som används som ett led i krigföringen och den stora roll kvinnorna måste spela för att den fred som skapas ska kunna vara hållbar.

Vi vill också belysa ett par faktorer som kan komma att göra insatsen mer komplicerad.

Den FN-mandaterade insats som i huvudsak genomförs av AU är framförhandlad med Sudans regering. Insatsen går inte att genomföra om inte Sudans regering godkänner dess närvaro. Sudan har accepterat att den militära delen av UNAMID uppgår till högst 19 555 personer. Om det internationella samfundet vill överstiga detta antal är det Sudans regering som har att godkänna hur många ytterligare soldater som släpps in i landet. I en eventuell undsättningssituation där ett antal soldater snabbt måste kunna komma på plats kan denna begränsning utgöra ett problem. Vi förutsätter att regeringen påtalar detta förhållande för FN och AU och därigenom säkrar ett nödvändigt utrymme.

Vi socialdemokrater vill också belysa de materiella behov som Sveriges internationella åtaganden kräver. Olika typer av insatser i olika delar av världen kräver givetvis olika typer av materiel, fordon med mera. Vi socialdemokrater förutsätter att tillräcklig materiell kapacitet för de åtaganden Sverige har gjort eller kan komma att göra på ett fullgott sätt tillgodoses i Försvarsmaktens planering.

Vi socialdemokrater bifaller att Sverige, under förutsättning att FN och AU ger sitt godkännande, ställer en svensk väpnad styrka bestående av högst 450 personer till förfogande för deltagande i UNAMID under högst 18 månader.

Stockholm den 17 oktober 2007

Urban Ahlin (s)

Anders Karlsson (s)

Carina Hägg (s)

Kent Härstedt (s)

Kenneth G Forslund (s)

Kerstin Engle (s)

Inger Jarl Beck (s)

Veronica Palm (s)

Peter Jonsson (s)

Åsa Lindestam (s)

Mats Berglind (s)

Michael Hagberg (s)